

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет східних мов

ІСТОРІЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

Навчальний посібник

日
本
語
史

Київ - 2023

УДК 811.521:81'25(07)

*Рекомендовано до друку вченою радою Факультету східних мов
Київського університету імені Бориса Грінченка
(Протокол №2 від 04.09.2023 р.)*

Рецензенти:

Тупахіна О. В., доктор філологічних наук, доцент, проректор з науково-дослідної роботи, міжнародної та проєктної діяльності Запорізького національного університету

Руда Н. В., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Москальов Д. П. «Історія японської мови». Навчальний посібник для студентів освітньої програми «Мова і література (японська)». Київ, Київський університет імені Бориса Грінченка. 2023 рік. 80с.

УДК 811.521:81'25(07)

Посібник підготовлено відповідно до навчальної програми «Практикум східної мови (японська мова): історія мови». Окрім базових знань про основні етапи розвитку японської мови та історії японської писемності, особлива увага приділяється формуванню практичних навичок виконувати історико-лінгвістичний аналіз. Для студентів освітньої програми «Мова і література (японська)» закладів вищої освіти України.

©Москальов Д. П., 2023

©Київський університет ім. Бориса Грінченка, 2023

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник «Історія японської мови» покликаний розв'язати кілька завдань. По-перше, він призначений для полегшення орієнтації студентів у індивідуальній роботі, у підготовці до занять; по-друге, він мусить стати для студентів порадиником і помічником у їх самостійному опрацюванні курсу; по-третє, посібник повинен сприяти викладачеві у навчанні студентів важливого курсу — історії японської мови, у читанні ним лекцій та проведенні практичних занять. Курс історії японської мови є синтетичним курсом: він містить актуальні питання розвитку японської мови, спираючись на сучасні дослідження і методологію відомих спеціалістів з цього питання, найголовніші відомості як з історичної граматики, фонетики та лексикології, так і з історії японської літературної мови. Таким чином, студенти, що прослухають даний курс лекцій ознайомляться не тільки з питаннями розвитку японської мови, а й дізнаються чимало корисного про особливі риси японської мови.

Навчальним планом спеціальності „*Японська мова та література*” на аудиторні заняття з історії японської мови відводиться 30 годин (14 практичних, 9 самостійних) занять. Протягом семестру проводиться дві модульні контрольні роботи у вигляді тестів.

Посібник містить основні теми, які розкривають процес становлення і розвитку японської мови, зокрема приділено увагу етапам розвитку японської писемності та проілюстровано фрагментами літературних пам'яток, в яких зафіксовані особливості того чи іншого етапу розвитку. Окремо виділено розділи, які висвітлюють проблеми аналізу старописемної японської мови. Оскільки сучасна японська мова значною мірою відрізняється від мови навіть 19 сторіччя, в посібнику наводиться пояснення основних відмінностей від сучасної мови, за допомогою якого можна читати тексти, від 8 до 19 сторіччя.

В якості завдань пропонується опанувати теоретичний матеріал, а також виконати практичні завдання, спрямованні на формування навичок володіння японською мовою попередніх епох.

Посібник містить також допоміжний матеріал, який дає уявлення про давні абетки та уможливорює історико-лінгвістичний аналіз текстів початкового періоду історії японської писемності.

ЗМІСТ

Передмова	3
Тема1	
Загальна характеристика японської мови	5
<i>Питання для самоконтролю</i>	11
<i>Практичне завдання</i>	13
Тема2	
Походження японської мови	14
<i>Питання для самоконтролю</i>	19
<i>Практичне завдання</i>	20
Тема 3	
Періодизація історії японської мови	21
<i>Питання для самоконтролю</i>	30
Тема4	
Походження японського письма	31
<i>Питання для самоконтролю</i>	41
<i>Практичне завдання</i>	42
Тема5	
Історія мови як віддзеркалення історії культури	49
<i>Питання для самоконтролю</i>	53
<i>Практичне завдання</i>	54

Тема 6

Старописемна японська мова 57

Питання для самоконтролю 60

Практичне завдання 61

Тема 7

Канбун 64

Практичне завдання 67

Завдання для самостійної роботи 69

Контрольні запитання 71

Рекомендована література 74

Література японською мовою 75

Навчальне видання.
Електронний посібник.

**ІСТОРІЯ
ЯПОНСЬКОЇ МОВИ**

Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 4,7. Обл.-вид. арк. 1,40.